1.10.2026

Antti Klemola ja Emma Aho | Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle työttömyysturvan yhdistelmävakuutusta koskevaksi lainsäädännöksi

Työllisyysrahaston asiantuntijalausunto

HE 144/2026 vp

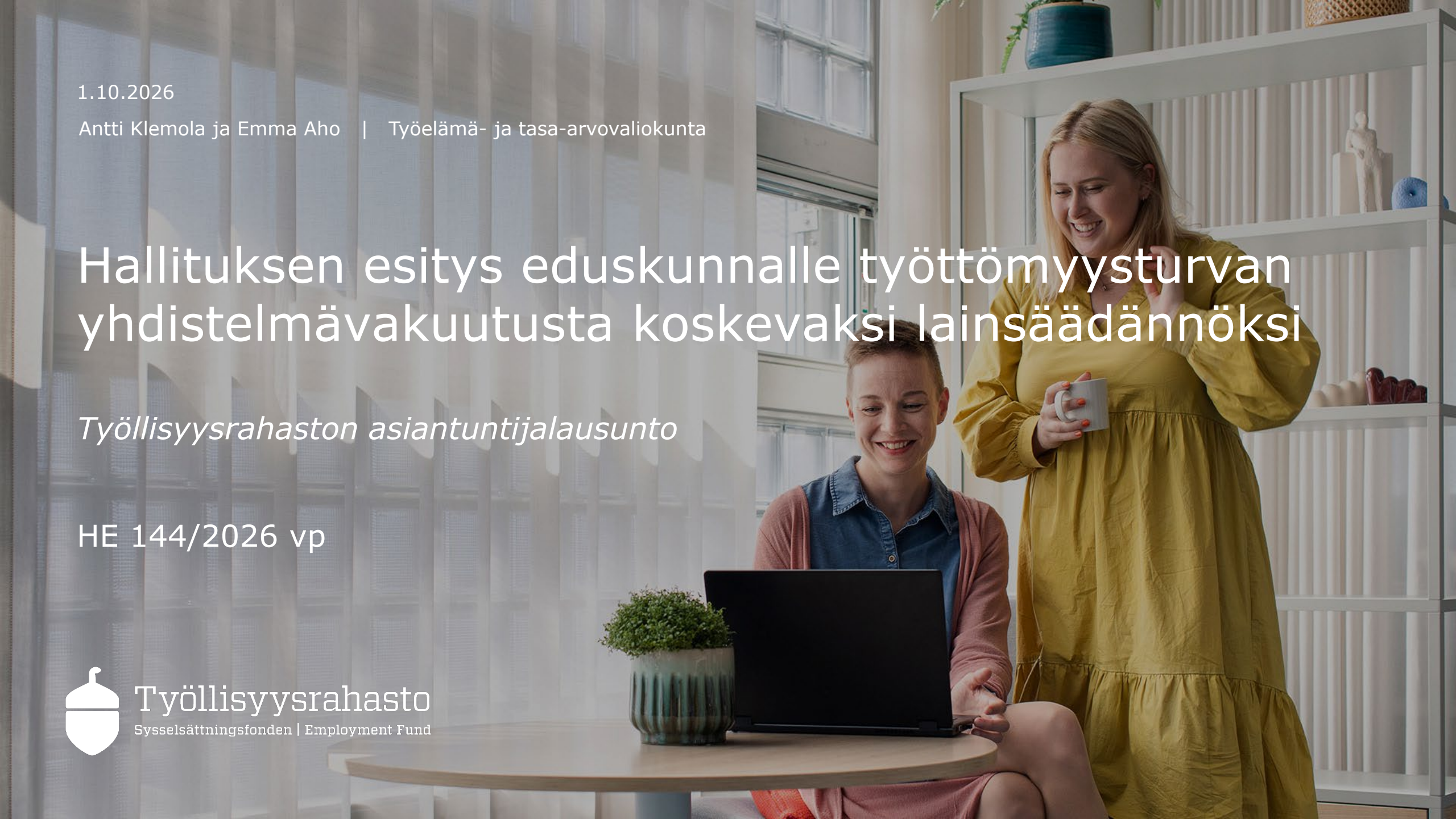

Työllisyysrahasto
Sysselsättningsfonden | Employment Fund

Työllisyysrahasto

- Työllisyysrahasto on Finanssivalvonnan valvoma itsenäinen laitos.
- Toimintamme perustuu lakiin.
- Rahoitamme toimintamme keräämällä työttömyysvakuutusmaksut.
- Työttömyysvakuutusmaksuilla rahoitamme työttömyysturvaa, eläketurvaa, muutosturvaa ja palkkaturvaa.
- Työllisyysrahastolla on suhdannepuskuri maksuvalmiuden turvaamiseksi ja työttömyysvakuutusmaksujen muutosten tasaamiseksi.
- Työllisyysrahastolla on oikeus ottaa lainaa velvoitteidensa täyttämiseksi työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain nojalla. Työllisyysrahaston joukkovelkakirjalaina on listattu Nasdaq Helsinki Oy:n pörssilistalla, minkä vuoksi rahasto on pörssitiedonantovelvollinen.
- S&P Global Ratings on vahvistanut Työllisyysrahaston luottoluokitukseksi AA+/negatiiviset näkymät/A-1+ (8.5.2026). Yhdenmukainen Suomen valtion luottoluokituksen kanssa.

HE 144/2026

- **Tavoite:** Vahvistaa monimuotoista työtä tekevien (mm. kevytyrittäjät, sivutoimiset yrittäjät ja apurahan saajat) sosiaaliturvaa ja joustavoittaa työmarkkinoita.
- **Uusi toimintamalli:** Mahdollistaa ansiopäivärahaan oikeuttavan työssäoloehdon kertymisen samanaikaisesti palkkatyöstä ja yritystoiminnasta.
- **Työssäoloehto:** Palkka-ja yrittäjätulot lasketaan yhteen, mikä helpottaa pääsyä ansiosidonnaisen työttömyysturvan piiriin.
- **Tärkein muutos:** Poistaa raja-aidan työntekijän ja yrittäjän työttömyysturvan väliltä — vakuuttamisen ei tarvitse olla "joko-tai".
- **Vaikutus:** Kannustaa ottamaan vastaan lyhytaikaisia töitä ja keikkoja, sillä eri lähteistä saadut pienemmätkin tulot lasketaan yhteen työssäoloehdon täyttämiseksi ja päivärahan tason nostamiseksi.
- **Toimeenpano ja kassat:** Edellyttää vakuuttamisen yhdessä ja samassa työttömyyskassassa, mikä suoraviivaistaa asiointia ja selkeyttää etuuksien hakemista.

Työttömyysturvan rahoitusperiaatteet ja yhdistelmävakuutus

- **Rahoitusperiaatteiden säilyminen:** Työllisyysrahasto pitää tärkeänä, että työttömyysturvan rahoitusta koskevat periaatteet säilyvät ennallaan, eikä rahoitusvastuihin tule muutoksia.
- **Työttömyysvakuutusmaksuja ei käytetä yrittäjätyön rahoitukseen:** Työttömyysvakuutusmaksuilla rahoitetaan vain yhdistelmävakuutuksen palkkatyöhön perustuvaa ansiopäivärahan osaa, koska yrittäjätyöstä ei makseta työttömyysvakuutusmaksuja.
- **Täsmällinen erittely laskennassa:** Ansiopäivärahan ansio-osaa laskettaessa ja kassojen toiminnassa palkansaaja- ja yrittäjätyön osuudet sekä niiden rahoituslähteet on eroteltava selkeästi ja todennettavasti.
- **Selkeä ja valvottava rahoitusjako:** Eri osapuolten (valtio, kunnat, Työllisyysrahasto ja kassat) rahoitusvastuiden tulee olla selvästi tilastoitavissa ja valvottavissa.
- **Vähäinen taloudellinen vaikutus:** Hallituksen esityksessä yhdistelmävakuutuksen arvioitiin lisäävän Työllisyysrahaston etuusmenoja vain noin 3 miljoonalla eurolla.

Yhdistelmävakuutus ja työsopimuslain mukainen korvausten yhteensovitus

Nykyinen sääntely

- Työsopimuslain 12 luvun 3 §:n mukaan perusteettomasta päättämisestä maksettavasta korvauksesta vähennetään 75 % työntekijälle samalta ajalta maksetusta ansiopäivärahasta.
- Työnantaja suorittaa vähennetyn määrän Työllisyysrahastolle, jolloin varat palautuvat ansiopäivärahan rahoitusjärjestelmään.
- Korvauksesta vähennetään 75 % ansiopäivärahasta, sillä yhteensovituksen tarkoituksena on kohdistaa vähennys siihen osaan ansiopäivärahasta, jonka rahoittamiseen työntekijä ei ole itse osallistunut, vaan joka on rahoitettu Työllisyysrahaston kautta.

Tilanne yhdistelmävakuutuksen myötä

- Työsopimuslain sanamuodon perusteella vähennys kohdistuu yhdistelmävakuutetun koko ansiopäivärahaan.
- Vähennys kattaisi siten myös yritystoiminnan vakuutustuloon perustuvan ansio-osan, vaikka Työllisyysrahasto ei ole osallistunut sen rahoittamiseen.
- Lopputulos ei vastaisi yhteensovituksen tarkoitusta.

Työllisyysrahaston ehdotus

- **Työsopimuslakia voisi täsmentää siten, että vähennys kohdistuu vain palkkatulon perusteella määräytyvään ansiopäivärahan osaan.**

Yhdistelmävakuutus ja työnantajan omavastuumaksu

Nykyinen sääntely

- Työnantaja voi olla velvollinen maksamaan omavastuumaksun irtisanottuaan tai lomautettuaan lähellä eläkeikää olevan työntekijän, joka jää pitkäaikaisesti työttömäksi tai lomautetuksi. Vuonna 1964 syntyneet ovat viimeinen ikäluokka, josta työnantaja on velvollinen maksamaan omavastuumaksun.
- Omavastuumaksu määrätään joko lisäpäivämenosta tai ansiopäivärahamenosta. Kun maksu määrätään ansiopäivärahamenosta, maksun määrän laskennassa otetaan rahoituslain 24 a §:n 2 momentin mukaan huomioon todellinen ansiopäivärahan suuruista etuusmenoa vastaava määrä, eli työttömyyskassan todellisuudessa maksama etuusmeno.

Tilanne yhdistelmävakuutuksen myötä

- Yhdistelmävakuutuksen myötä työnantajalle määrättävä omavastuumaksu voisi perustua myös yritystoiminnan vakuutustuloon perustuvaan ansio-osaan. Työnantajan maksu voisi siten muodostua suuremmaksi niissä tapauksissa, joissa työntekijällä on ollut palkkatulojen lisäksi yritystoiminnan vakuutustuloa.
- Tämä voisi asettaa työnantajat keskenään eri asemaan sen perusteella, onko työntekijällä ollut palkkatulojen lisäksi myös yritystoiminnan vakuutustuloa.
- Työllisyysrahaston arvion mukaan ehdotettu voimaantuloaikataulu tarkoittaa sitä, että vaikutukset kohdistuvat vain joihinkin kymmeniin omavastuumaksutapauksiin. Omavastuumaksu voi tulla määrättäväksi yhdistelmävakuutetun henkilön irtisanomisen perustella vain, jos hän on syntynyt vuonna 1964 ja maksu määrätään ansiopäivärahamenosta.

Jatkotoimet

- **Hallituksen esityksen mukaan yhdistelmävakuutuksen vaikutukset sekä työsopimuslain mukaiseen yhteensovitukseen että omavastuumaksuun arvioidaan erillisessä hankkeessa.** Arviointi ja mahdolliset muutosehdotukset eivät sisälly käsiteltävänä olevaan esitykseen, koska arvioinnissa tulee tarkastella myös yrittäjän ansiopäivärahan huomioimista säännöksiä sovellettaessa ja yhdistelmävakuutukseen perustuvan ansiopäivärahan maksaminen voisi alkaa aikaisintaan vuonna 2029.
- **Työllisyysrahasto pitää tärkeänä, että yhdistelmävakuutuksen vaikutukset työsopimuslain mukaiseen yhteensovitukseen ja omavastuumaksuun arvioidaan ja tarvittavat lakimuutokset valmistellaan hyvissä ajoin ennen etuusoikeuksien syntymistä.** Tavoitteena on ehkäistä tulkintaepäselvyydet sekä ristiriidat lain sanamuodon ja sääntelyn tarkoituksen välillä.

Kiitos!

Antti Klemola
Rahoitusekonomisti

+358 44 345 6544
antti.klemola@tyollisyysrahasto.fi
www.tyollisyysrahasto.fi

Työllisyysrahasto
Sysselsättningsfonden | Employment Fund

